

Crna Gora
GLAVNI GRAD-PODGORICA
GRADONAČELNIK
Broj: 01-018/20-1029/1
Podgorica, 13.02.2020. godine

Crna Gora
Pisarnica - Glavni grad - Podgorica

Primljeno: 13-02-2020				
Org. jed.	Jed. klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
02-016/		-59		
		20		

**PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE GLAVNOG GRADA -
PODGORICE**

PODGORICA

Shodno članu 100 Statuta Glavnog grada („Službeni list CG-opštinski propisi“, broj 08/19), u prilogu Vam dostavljam **Prijedlog Lokalnog akcionog plana za mlade 2020. - 2021.godine sa Izveštajem sa javne rasprave**, radi stavljanja u proceduru Skupštine Glavnog grada-Podgorice.

Za predstavnika predlagača koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja ovog materijala, određen je **Vladimir Rajčić**, koordinator Radne grupe za izradu Lokalnog akcionog plana za mlade.

GRADONAČELNIK,
dr Ivan Vuković

Ivan Vuković
PODGORICA

Glavni grad Podgorica
Sekretarijat za lokalnu samoupravu

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA MLADE 2020-2021.

Novembar 2019.

SADRŽAJ

UVOD

PRAVNI OKVIR ZA IZRADU LOKALNOG AKCIONOG PLANA

NOVI LOKALNI AKCIONI PLAN KAO KONTINUITET PREDANOG RADA

KLJUČNI ISHODI

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH U PODGORICI

ZAPOŠLJAVANJE I PREDUZETNIŠTVO MLADIH

OBRAZOVANJE

INFORMISANOST I PARTICIPACIJA

ZDRAVLJE, SPORT, BEZBJEDNOST I SOCIJALNA POLITIKA

KULTURA

INSTITUCIONALNI I NORMATIVNI OKVIR LOKALNE OMLADINSKE
POLITIKE

PLAN AKTIVNOSTI ZA 2020. I 2021. GODINU

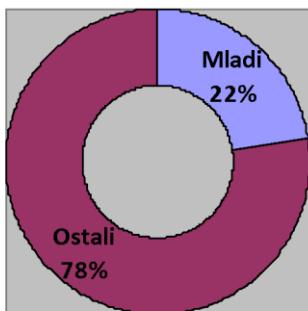
MONITORING I EVALUACIJA

UVOD

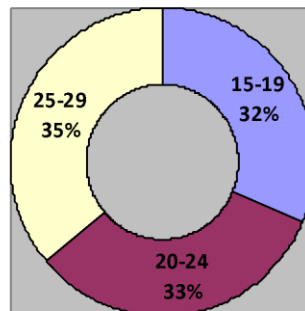
Podgorica je glavni grad Crne Gore. Ona je administrativni, privredni, politički, akademski, kulturni i sportski centar Crne Gore.

Po posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine, u Podgorici živi 185.937 stanovnika (Izvor: Monstat), dok se na osnovu broja registrovanih korisnika primarne zdravstvene zaštite i velikog broja studenata procjenjuje da u našem gradu boravi blizu 250.000 žitelja.

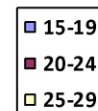
Imajući u vidu Zakon o mladima koji definiše kategoriju mladih kao lica starosti od 15 do 30 godina, a shodno podacima sa posljednjeg popisa stanovništva, zaključujemo da mladi čine 22,4% ukupne populacije u gradu, od čega su 31,54% lica starosti od 15-19 godina, 32,4% lica starosti od 20-24 godine i 36% lica starosti od 25-29 godina.

Grafikon 1. Populacija
(Izvor: Monstat)

Grafikon 2. Struktura
(Izvor: Monstat)

PRAVNI OKVIR ZA IZRADU LOKALNOG AKCIONOG PLANA

Upravljaјуći se prema ključnim ishodima Strategije za mlade 2017-2021., Glavni grad Podgorica je, onako kako se to prema Zakonu o mladima zahtijeva od jedinica lokalnih samouprava, pristupio izradi Lokalnog akcionog plana za mlade 2020-2021.(u daljem tekstu: LAPM).

U tu svrhu, gradonačelnik Glavnog grada Podgorica je formirao Radnu grupu za izradu Lokalnog akcionog plana za mlade, sastavljenu od predstavnika lokalne samouprave, i to zaposlenih u organima koji se bave omladinskom politikom, razvojem preduzetništva i socijalnim staranjem, zatim, predstavnika institucija sa državnog nivoa iz oblasti bezbjednosti, zdravstva i zapošljavanja, predstavnika srednjih škola i fakulteta, kao i predstavnika organizacija civilnog sektora koje se bave mladima.

NOVI LOKALNI AKCIONI PLAN KAO KONTINUITET PREDANOG RADA

U prethodnom periodu su sprovedene brojne aktivnosti koje su imale za cilj postizanje specifičnih ciljeva u oblastima poput obrazovanja, zapošljavanja, porodice i bezbjednosti, zdravlja mladih i bolesti zavisnosti, učešća mladih u društvenom životu, kulturnim dešavanjima i kvalitetnog slobodnog vremena provedenog u raznim vidovima socijalnog aktivizma, sporta i volonterizma.

Konkretnije, u oblasti obrazovanja, Turistička organizacija Podgorice je, u cilju obezbjeđivanja direktne prohodnosti stečenih zanimanja na tržištu rada, sprovela akciju zapošljavanja mladih na turističkim info punktovima (centar grada, aerodrom, autobuska stanica i granični prelaz Božaj), koji su otvoreni tokom ljetnje turističke sezone, zbog pružanja servisnih informacija turistima.

U funkciji profesionalnog razvoja lica koja se prvi put prijavljuju na evidenciju Biroa rada, Zavod za zapošljavanje je pokrenuo program «Podsticanje karijernog razvoja neposredno zapošljivih nezaposlenih lica», dok se Program stručnog osposobljavanja kontinuirano sprovodi i omogućava visokoškolicima bez radnog iskustva da u periodu od devet mjeseci, u kompanijama i institucijama, stiču

potrebna znanja i vještine koja će im kasnije pomoći da se bolje pozicioniraju na tržištu rada.

Glavni grad je u prethodnom periodu bio partner i pokrovitelj mnogih sajmova zapošljavanja poput «Summer job-a», «Dana karijere» i sajmova slobodnih radnih mjesta koje su organizovali studentska organizacija EESTEC i Zavod za zapošljavanje.

Preduzetnicima su pružene brojne pogodnosti kroz povoljne kreditne linije Sekretarijata za preduzetništvo, besplatne računovodstvene usluge u trajanju od 12 mjeseci, besplatno biznis savjetovalište za žene i mlade, biznis planove i sl.

Ulagani su značajni napor u obogaćivanje kulturne ponude, organizacijom brojnih manifestacija.

Aktivnosti usmjerene na porodicu i bezbjednost su rezultirale osnivanjem Centra za djecu i porodicu koji je plod partnerskog odnosa Centra za prava djece Crne Gore i Glavnog grada Podgorica. Cilj projekta je preventivno djelovanje na pojavu društveno neprihvatljivog ponašanja. A u okviru JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psiho-aktivnih supstanci je održan veći broj okruglih stolova i edukacija, među kojima izdvajamo obuku pedagoga za korišćenje inventara ličnosti, PAI.

Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti je imala intenzivnu saradnju i komunikaciju sa predstavnicima civilnog sektora koji djeluju u ovoj oblasti, dok su Domovi zdravlja sproveli niz kampanja i aktivnosti u svojim savjetovalištima.

U Omladinskom centru su organizovane brojne aktivnosti sa ciljem pospješivanja volonterizma i aktivizma kod mladih. Jedna od tema je bila i korišćenju smjernica za osnivanje i vođenje omladinskih klubova i centara, kao i pogodnosti koje nudi omladinska kartica – European Youth Card.

Kroz Lokalni akcioni plan za mlade 2020-2021. se želi napraviti kvalitetan koncept ciljeva i aktivnosti koji će ishodomati višim stepenom kvaliteta života i involviranosti mladih u sve društvene procese u našem gradu.

KLJUČNI ISHODI

Strategijom je definisano šest ključnih prioriteta – ključnih ishoda – kada su mladi ljudi u Crnoj Gori u pitanju, i to:

A. Mladi ostvaruju ekonomsku i socijalnu sigurnost kroz olakšan pristup tržištu rada i sticanje zapošljenja.

B. Mladima je obezbijeđen pristup kvalitetnom obrazovanju.

C. Mladi aktivno, motivisano i proaktivno učestvuju u procesima donošenja odluka, razvoja zajednice

i kreiranja i sprovođenja politika.

D. Mladi su dobrog zdravlja, bezbjedni, imaju obezbijeđen pristup adekvatnom sistemu podrške za prelazak u odraslo doba i samorealizaciju.

E. Mladi imaju pristup kvalitetnim kulturnim sadržajima kao kreatori i konzumenti.

F. Uspostavljen je efikasan normativni i institucionalni okvir za sprovođenje omladinske politike.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH U PODGORICI

U svrhu istraživanja potreba mladih u Podgorici, odlučeno je da se uzme uzorak od 236 ispitanika, učenika srednjih škola, studenata, zaposlenih i nezaposlenih. Istraživanje je sprovedeno putem ankete . Dobijeni odgovori su u mnogome olakšali put izrade ovog dokumenta jer su ispitanici svojim odgovorima uspjeli ukazati na određene segmente njihovog društvenog položaja koje je potrebno unapređivati u budućem periodu.

Uzimajući u obzir strateški karakter ovog akcionog plana, nastojalo se da dominantna većina ispitanika/ca budu pripadnici starosne grupe od 15 do 19

godina. Značajan dio ovih ispitanika će u toku implementacije ovog akcionog plana preći u srednju starosnu grupu mladih, a mnogi će započeti svoje univerzitetsko školovanje ili biti u potrazi za prvim zaposlenjem. Ispitanici starosne dobi od 15-19 godina čine 75% uzorka; ispitanici/e starosti od 20-24 godine čine oko 19% uzorka; dok ispitanici/e starosti od 25-29 godina starosti čine 6% uzorka.

Anketa je kreirana po modelu upitnika zatvorenog tipa sa mogućnošću davanja dodatnih komentara.

Rezultati ovog istraživanja su pokazali da većina ispitanika/ca razmišlja o zaposlenju ali i da značajan broj nikada nije imao radni angažman sezonskog karaktera. Jedan od razloga može biti i dominantna ocjena ispitanika/ca da nijesu sigurni u dostupnost informacija o slobodnim radnim mjestima ili da ona uopšte ne postoji.

Prema rezultatima ove ankete, može se reći da postoji značajno interesovanje za raznim vidovima neformalnog obrazovanja i to u oblastima različitih vrsta zanata, stranih jezika i programiranja.

Mladi u našem gradu koriste Internet kao dominantno sredstvo informisanja o projektima i organizacijama u čijem bi radu željeli uzeti učešće, dok se manji broj njih o istim temama informiše u neposrednoj komunikaciji sa vršnjacima.

Značajan broj ispitanika/ca je rekao da nije ili da se ne sjeća da je učestvovao u bilo kakvoj vrsti istraživanja o zdravlju mladih; o pojmu «reproduktivno zdravlje» znaju veoma malo, isto koliko i o radu raznih savjetovališta za zdravlje mladih.

Iako bi nivo posjeta raznim kulturnim dešavanjima mogao biti nešto veći, mladi u Podgorici ocjenjuju kulturnu ponudu grada kao zadovoljavajuću. Sopstveno učešće u projektima i aktivnostima međunarodnog karaktera vide kao izuzetno značajno, dok kao glavnu prepreku većoj društvenoj participaciji osoba sa invaliditetom označavaju fizičke barijere, odnosno, nepristupačnost većeg broja objekata. Na koncu istraživanja, raduje izraženi senzibilitet za nacionalne, seksualne i vjerske manjine, za koje, kako vide učesnici/e ovog anketiranja, postoji prostor za veću zastupljenost u donošenju odluka na lokalnom nivou.

OBLASTI

Ovaj dokument definiše oblasti i mjere u skladu sa Ključnim ishodima Strategije za mlade.

Na osnovu potreba mladih i raspoloživih podataka svih aktera koji se bave mladima, a u skladu sa postojećim pravnim okvirom, definisano je šest oblasti shodno Ključnim ishodima strategije i to:

1. Zapošljavanje i preduzetništvo mladih
2. Obrazovanje
3. Informisanost i participacija mladih
4. Zdravlje, sport, bezbjednost i socijalna politika
5. Kultura
6. Institucionalni i normativni okvir lokalne omladinske politike

ZAPOŠLJAVANJE I PREDUZETNIŠTVO MLADIH

Politika zapošljavanja mladih se nalazi u fokusu gotovo svih aktivnosti koje se sprovode na lokalnom i državnom nivou. Kroz forme dualnog obrazovanja, preduzetničke klubove, Program stručnog osposobljavanja i različite vidove neformalnog obrazovanja, želi se pozitivno uticati na kvalifikacije mladih i povećanje njihove konkurentnosti na tržištu rada. Prema podacima Zavoda za zapošljavanje, u novembru 2019. godine na teritoriji Glavnog grada Podgorica i Opštine u sastavu Glavnog grada – Golubovci, bilo je ukupno 6.982 nezaposlenih lica, od čega su 2.102 starosti od 15-30 godina.

Nezaposlena lica – Podgorica (sa Golubovcima)	Ukupno	Nivo/ podnivo kvalifikacija obrazovanja:										
		I-1	I-2	II	III	IV-1	IV-2	V	VI	VII-1	VII-2	VIII
12.11.2019.	6,982	731	1,296	262	940	1,733	34	93	824	1013	52	4

Tabela 1. Broj i obrazovna struktura nezaposlenih lica (Izvor:ZZZCG)

Nezaposlena lica – Podgorica (sa Golubovcima) 15-30 godina starosti	Ukupno	Nivo/ podnivo kvalifikacija obrazovanja										
		I-1	I-2	II	III	IV-1	IV-2	V	VI	VII-1	VII-2	VIII
12.11.2019.	2,102	250	183	22	118	401	0	2	655	446	25	0

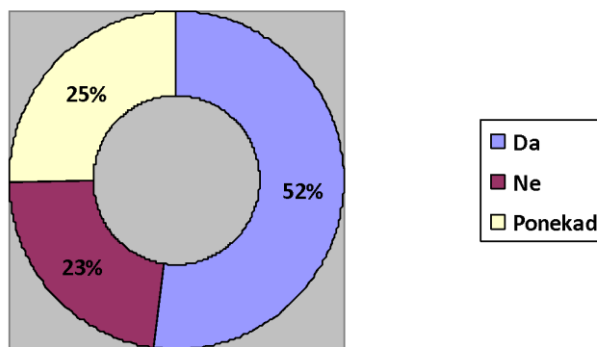
Tabela 2. Broj i obrazovna struktura nezaposlenih lica starosti 15-30 godina (Izvor:ZZZCG)

Podnivo I-1 – Bez školske spreme; Podnivo I-2 – završena osnovna škola; Nivo II – niže stručno obrazovanje; Nivo III – srednje stručno obrazovanje u trajanju od 3 godine; Podnivo IV-1 – srednje opšte i stručno obrazovanje u trajanju od 4 godine; Podnivo IV-2 – Kvalifikacija majstor i V sss; Nivo V – Kvalifikacija višeg stručnog obrazovanja; Nivo VI – kvalifikacija visokog obrazovanja – 180 ECTS; Podnivo VII-1 – kvalifikacija visokog obrazovanja (240, 180+60, 300, 360 ECTS); Podnivo VII-2 - kvalifikacija visokog obrazovanja (180+120, 240+60 ECTS), Nivo – VIII - kvalifikacija visokog obrazovanja (300+180 ECTS)

Kako se može zaključiti iz prezentovanih podataka, do posla najteže dolaze lica srednjeg stručnog obrazovanja u trajanju od tri godine, srednjeg opšteg i stručnog obrazovanja u trajanju od četiri godine, kao i lica kvalifikacija visokog obrazovanja u nivou od 180 ECTS kredita.

Rezultati sprovedenog istraživanja, značajan broj ispitanika/ca je rekao da o zaposlenju razmišlja ponekad ili ne razmišlja uopšte, da nikada nijesu imali sezonsko zaposlenje, ali i da je dostupnost informacija o slobodnim radnim mjestima na niskom nivou.

Da li razmišljate o zaposlenju?

Grafikon 3. Stav o zaposlenju (Izvor: Anketa)

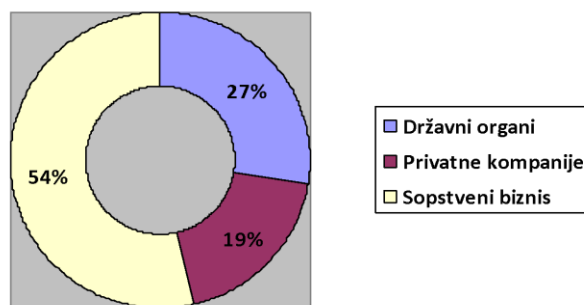
Instrument pozitivnog uticaja na samozapošljavanje se ogleda u podsticaju preduzetništva na kojem se u našem gradu intenzivno radi već duži niz godina. Najznačajnije aktivnosti na tom polju sprovodi Sekretarijat za preduzetništvo, dok

u okviru Službe gradonačelnika uspješno funkcioniše Biro za podršku biznis zajednici.

Jednom godišnje se objavljuje poziv za kreditiranje projekata iz domena poljoprivrede i preduzetništva, za šta se iz gradskog budžeta odvaja 100.000 eura. Kamatna stopa iznosi 3%, a grejs period 12 mjeseci nakon čega se pozajmica vraća u jednakim šestomjesečnim ratama u periodu od tri godine.

Više od 250 lica je u protekle tri godine koristilo usluge Biznis savjetovališta za žene i mlade, kojeg Biro za podršku biznis zajednici organizuje u partnerstvu sa Asocijacionom poslovnih žena Crne Gore.

Prošlo je gotovo četiri pune godine od kako je pokrenut «Biznis centar» kao potpuno besplatan «coworking space» u okviru kojeg korisnici/e imaju mogućnost upotrebe poslovnog prostora sa potrebnim kancelarijskim inventarom i internetom, u periodu od dvije godine.

Grafikon 4. Gdje vidite svoju budućnost? (Izvor: Anketa)

Za trideset novoosnovanih privrednih društava u tekućoj godini, Glavni grad obezbjeđuje besplatne računovodstvene usluge u prvoj godini poslovanja kao i refundaciju troškova osnivanja. Moguće je dobiti i besplatan biznis plan po metodologiji Investiciono-razvojnog fonda ili Zavoda za zapošljavanje.

Glavni grad Podgorica i Unija poslodavaca Crne Gore su osnovali Centar kompetencija. Grad je opredijelio poslovni prostor a Unija ga opremila savremenom informatičkom opremom i namještajem dobijenim iz Interreg projekta Hrvatska - Bosna i Hercegovina – Crna Gora. Cilj projekta je formiranje centra za organizaciju obuka iz različitih oblasti. U prvoj godini postojanja ovaj prostor su dominantno koristili mladi a željeni ishod je usvajanje novih znanja i

vještina koje će im biti od koristi u pronalaženju zaposlenja ili pokretanju sopstvenog biznisa.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u oktobru ove godine pokrenuo projekat bespovratne finansijske podrške licima koja se nalaze na evidenciji Biroa rada duže od šest mjeseci a koja žele riješiti pitanje svog zaposlenja kroz model samozapošljavanja. Iznos grantova se kreće od 3.500-7.500 eura. Naredni poziv se očekuje na proljeće 2020. godine.

OBRAZOVANJE

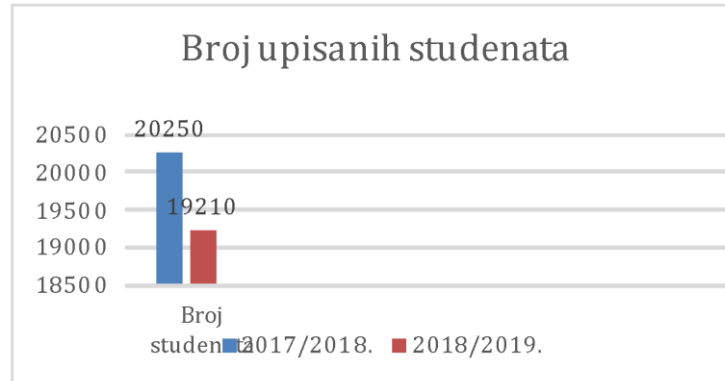
Kao glavni grad Crne Gore, Podgorica je i obrazovni centar zemlje. Na teritoriji grada mladim sugrađanima je na raspolaganju dvanaest srednjih škola, tri univerziteta (Univerzitet Crne Gore, Univerzitet Mediteran i Univerzitet Donja Gorica) kao i jedan samostalni fakultet – Fakultet za državne i evropske studije.

Grafikon 5. Broj učenika u srednjim školama

(Izvor : skolskostatistika.edu.me)

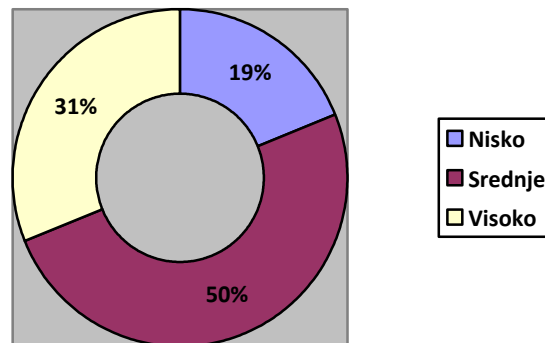
Broj učenika u srednjim školama je ove školske godine u blagom padu, sa 9.206 na 9.155. U prethodnoj školskoj godini, broj upisanih studenata je iznosio 19.210.

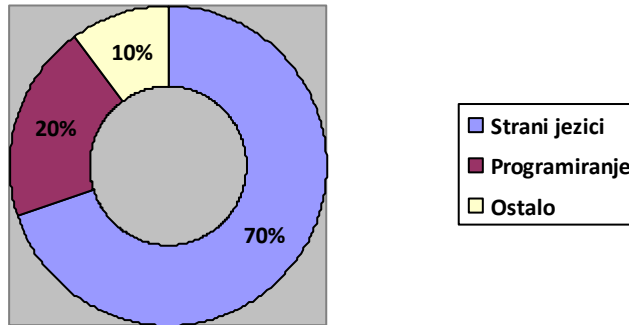
Grafikon 6. Broj upisanih studenata (izvor : Monstat)

Uzimajući u obzir lokaciju većine univerzitetskih jedinica, možemo konstatovati da dominantno najveći broj upisanih studenata boravi u našem glavnom gradu.

Veoma važan segment čini i neformalno obrazovanje. U okviru našeg istraživanja došli smo do rezultata koji ukazuje da mladi cijene neformalno obrazovanje, da ga je neophodno dodatno popularizovati i organizovati u skladu sa zahtjevima ciljne grupe. Najveći broj ispitanika/ca sprovedene ankete je odgovorio da bi želio pohađati kurseve stranih jezika, zatim programiranja a onda i raznih vidova zanata.

Grafikon 7. Zainteresovanost za neformalno obrazovanje (Izvor : Anketa)

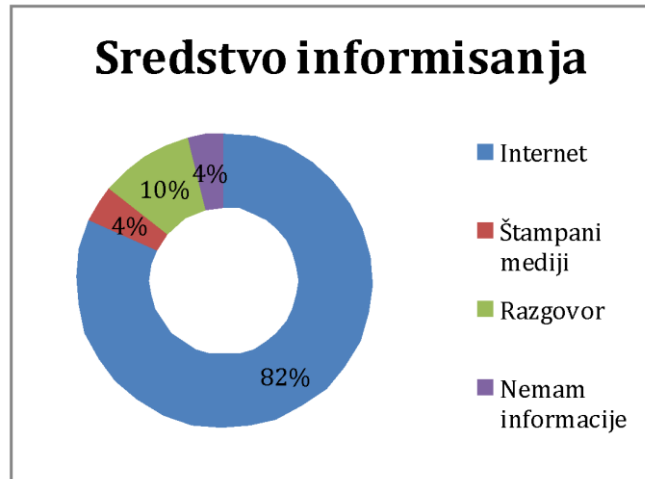
Grafikon 8. Potrebe za neformalnim obrazovanjem (Izvor: Anketa)

Kroz formiranje Centra kompetencija, Glavni grad Podgorica je intenzivirao aktivnosti na stvaranju infrastrukture koja će biti u funkciji organizacije neformalnih vidova obrazovanja.

Neke od brojnih aktivnosti koje treba pomenuti su biznis akademija “Birziminijum”, radionice za osobe sa invaliditetom i mlade, organizovane u saradnji sa Udruženjem mladih preduzetnika, kao i mnoge druge projekte iz ovog domena koji su realizovani u saradnji sa partnerskim institucijama i organizacijama civilnog sektora.

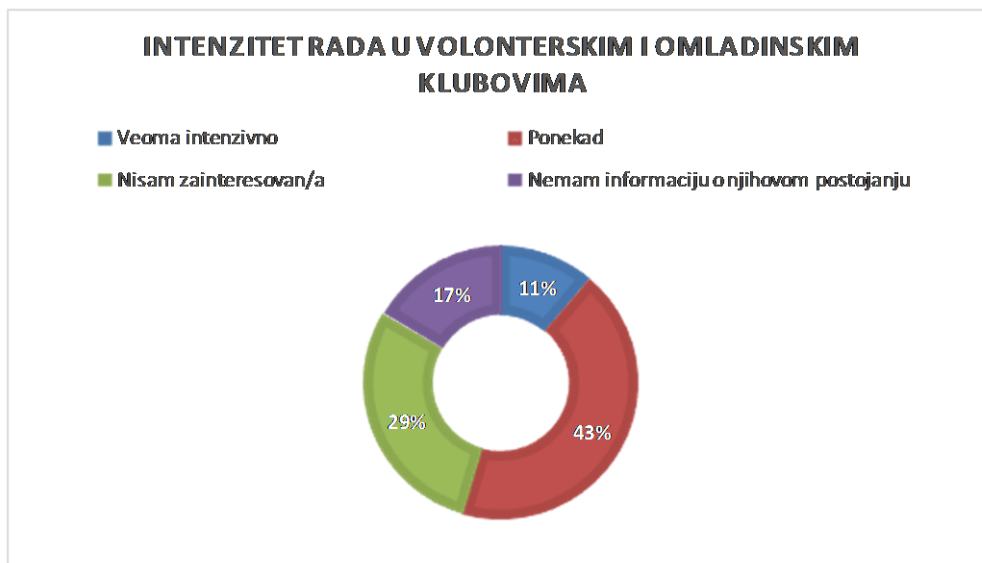
INFORMISANOST I PARTICIPACIJA MLADIH

Svjedoci smo vremena u kojem se čitav svijet, pa time i mladi, nalazi na različitim izvorima informisanja. U eri interneta i digitalizacije, informacije se nalaze na dohvatu ruke. Kroz istraživanje koje je sprovedla NVO Juventas smo mogli vidjeti da značajan broj mladih, svoje slobodno vrijeme provodi na internetu u trajanju od preko tri sata na dan. Rezultati ovog istraživanja se gotovo poklapaju sa onim što smo dobili kroz anketu koja je organizovana u svrhu izrade ovog dokumenta. Čak 81,7% ispitanih je reklo da je internet dominantno sredstvo informisanja koje koriste, dok se manji broj ispitanih izjasnio da se informiše putem štampanih medija, odnosno kroz neposrednu komunikaciju sa prijateljima.

Grafik 9. Najčešće korišćena sredstva informisanja (Izvor: Anketa)

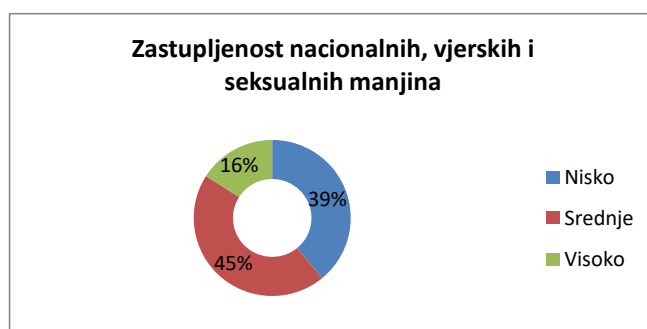
Kada je riječ o participaciji, rezultati sprovedenog istraživanja ukazuju da skoro polovina ispitanih lica nije zainteresovano za rad u volonterskim i omladinskim klubovima ili da uopšte ne posjeduje informacije o njihovom postojanju.

Grafikon 10. Da li učestvujete u radu volonterskih i omladinskih klubova (Izvor : Anketa)

Mnoge srednje škole su prepoznale ovaj problem zbog čega je odlučeno da se formiraju omladinski i preduzetnički klubovi, klubovi ljubitelja pozorišta, filma, stripa, literata, volonterizma, zatim sekcije filozofije, psihologije, sociologije, fizike, matematike, stranih jezika, šaha i plivanja, kao i srednjoškolske novinarske redakcije, hor i debatni klub. Afirmativan je primjer Gimnazije « Slobodan Škerović » koja je uvela obavezan aktivizam u nekoj od preko 30 sekcija, u kojima je aktivno preko 700 učenika/ca u školskoj 2019/2020. godini.

Naročitu važnost je potrebno pridati društvenoj participaciji nacionalnih, vjerskih i seksualnih manjina. Prilikom realizacije ankete, pitano je kako se ocjenjuje zastupljenost ovih populacija u donošenju odluka na lokalnom nivou. Ispitani su odgovorili da su manjine nisko zastupljene u procentu od 38,6, da su srednje zastupljene 45%, dok je svega 16,4% ocijenilo visoku zastupljenost manjina u lokalnim društvenim procesima.

Grafik 11. Ocjena mladih o zastupljenosti manjina na lokalnom nivou

(Izvor : Anketa)

. U partnerstvu sa njemačkom organizacijom "Help-Hilfe zur Selbsthilfe", trideset i tri lica romske populacije su uspješno završila obuku na radu u okviru projekta "Socijalna inkluzija Roma i Egipćana kroz zapošljavanje" u trajanju od osam i po mjeseci, i time stekli određene vještine, znanja i iskustva koja će im značiti za buduće zaposlenje, povećati konkurentnost i olakšati pristup tržištu rada.

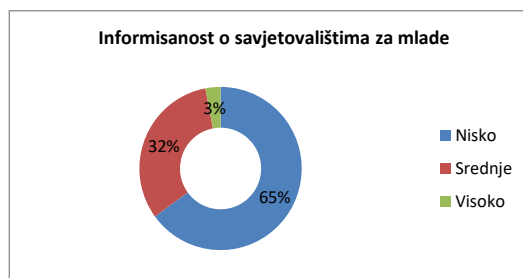

Predstavnici kancelarije za prevenciju bolesti zavisnosti aktivno učestvuju u projektima koji imaju za cilj brzu i kvalitetnu inkluziju mladih koji su bili korisnici psihoaktivnih supstanci.

ZDRAVLJE, SPORT, BEZBJEDNOST I SOCIJALNA POLITIKA

Na teritoriji Podgorice se kroz rad Kliničko-bolničkog centra Crne Gore pruža najviši nivo zdravstvene zaštite u zemlji posredstvom dijagnostike, liječenja, medicinske rehabilitacije, zdravstvene njege, smještaja i ishrane bolesnika, uz ekspertizu domaćih i stranih stručnjaka iz različitih grana medicine.

Osim toga, u našem gradu dvadesetak objekata zdravstvene zaštite primarnog nivoa i savjetovališta koji funkcionišu u okviru Doma zdravlja Podgorica (Savjetovalište za mlade, Savjetovalište za brak i porodicu, Savjetovalište zadijabetes, Savjetovalište za reproduktivno zdravlje i Škola za trudnice).

Grafikon 12. Informisanost o savjetovalištim za zdravlje mladih (Izvor: Anketa)

U okviru Sekretarijata za rad i socijalno staranje Glavnog grada, u skladu sa preporukama Nacionalnog savjeta i Zakona o drogama, organizovana je Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti. Sekretarijat za rad i socijalno staranje i Kancelarija su u saradnji sa JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci Kakaricka gora, finansirali izradu 3000 primjeraka edukativnog priručnika o bolestima zavisnosti koji je, između ostalih,

namijenjen i adolescentima. U saradnji sa NVO Preporod je organizovana vršnjačka edukacija o prevenciji bolesti zavisnosti za 30 mladih, a u saradnji sa drugim NVO i institucijama je podijeljeno preko 250 testova za psiho aktivne supstance.

Prema podacima Instituta za javno zdravlje, u 2018. godini broj novoregistrovanih HIV/AIDS slučajeva u Crnoj Gori iznosi 23, starosna struktura je od 20-44 godine, od čega je 8 stanovnika Podgorice. Dominantan put prenosa infekcija oboljelih je seksualni kontakt. Kroz naše istraživanje smo došli do podatka da je gotovo 43% ispitanih odgovorilo kako je imalo nizak nivo informacija o pojmu "reproduktivno zdravlje", dok je svoje znanje na ovu temu kao srednje, ocijenilo 34% ispitanih.

Istraživanje o zdravlju mladih koje nam je ustupila NVO Juventas ukazuju da 67,7% ispitanika/ca, prosječne starosti 15,9 godina, svoje slobodno vrijeme provodi koristeći internet. Isto istraživanje pokazuje da 48,1% mladih koji su učestvovali u ovom ispitivanju, provodi na internetu više od tri sata dnevno, dok njih 25% u istim aktivnostima provede čak i preko pet sati na dan. Drugi najčešći način za organizaciju slobodnog vremena je druženje sa vršnjacima u prostoru ugostiteljskih objekata. Čak 56,7% je odgovorilo da svakodnevno ostaju budni do poslije ponoći. Ovo su dakako zabrinjavajući rezultati koji opominju na potrebu veće orijentacije mladih prema sportu, kao veoma važne društvene komponente u izgradnji i očuvanju psiho-fizičkog zdravlja građana.

Glavni grad Podgorica u kontinuitetu ulaže značajne resurse u razvoj sportske infrastrukture. U prethodnih par godina u Podgorici su realizovane kapitalne investicije u oblasti sporta poput zatvorenog bazena, rekonstrukcije stare bazenske sale u okviru SC « Morača » u novu dvoranu za male sportove – « Bemax arenu », zatim fudbalski stadion u Donjoj Gorici i dr. U svim djelovima grada su rekonstruisani ili izgrađeni javni poligoni za košarku i fudbal, postavljene su teretane na otvorenom, sagrađeni koridori biciklističkih staza...

Mogućnost pasivne i aktivne participacije u brojnim sportskim događajima, omogućio je gradski Sekretarijat za kulturu i sport, koji je realizacijom svojih programskih aktivnosti priuštio nadmetanje velikom broju profesionalaca i rekreativaca iz zemlje i inostranstva.

Sekretarijat za kulturu i sport Glavnog grada je sa Paraolimpijskim komitetom Crne Gore organizovao međunarodno takmičenje u stonom tenisu kao i festival sporta za osobe sa invaliditetom.

Uz sve navedeno, treba dodati i podatak da na teritoriji Podgorice djeluje oko 500 sportskih klubova, što u konačnom navodi na zaključak da postoje sve potrebne pretpostavke za veće uključenje mladih u sportske aktivnosti profesionalnog ili rekreativnog karaktera.

Shodno istraživanju NVO Juventas, 18,1% ispitanih je iskazalo da se ne osjeća bezbjednim u saobraćaju, dok je 29,7% odgovorilo da su nekada imali saobraćajnu nezgodu.

Delinkvencija u užem smislu podrazumijeva činjenje samo onih djela koja su sankcionisana krivičnim zakonom. Šire shvatanje delinkvencije, pored činjenja krivičnih djela, uključuje i tzv. statusne prekršaje, koji nisu inkriminirani zakonom (bježanje od kuće, skitnja, zloupotreba alkohola i droge, promiskuitet, tuče, sitne krađe...) a odnosi se na lica starosti od 14-18 godina. Ova definicija je veoma važna za razumijevanje podataka dobijenih iz Uprave policije.

U toku prvih šest mjeseci 2019.god. izvršeno je četrdeset osam (48) krivičnih djela korpusa imovinskih delikata od strane maloljetnih lica dok su maloljena lica izvršila sedamnaest (17) krivičnih djela iz korpusa protiv života i tijela.

U toku prvih šest mjeseci 2019.godine ukupan broj krivičnih djela izvršenih od strane mlađih maloljetnika (14 – 16) je trideset devet (39) dok je ukupan broj krivičnih djela izvršenih od strane starijih maloljetnika (16 – 18) dvadeset osam (28).

U ovoj godini je evidentirana veća upotreba alkohola kod mladih, kao i povećano učešće u igrama na sreću. Došlo je do smanjenja upotrebe pirotehničkih sredstava, samopovređivanja, krađa i oštećenja ili uništenja tuđih stvari.

Potpisanim Memorandumom o saradnji sa NVO "Sigurna ženska kuća", Sekretarijat za rad i socijalno staranje je obezbijedio stambeni prostor na privremeno korišćenje žrtvama porodičnog nasilja, kao i obroke iz Javne kuhinje. Usvojeni su Lokalni plan za unapređenje socijalne inkluzije i Lokalni program prevencije neprihvatljivog ponašanja kod djece i omladine.

Uslugom Stanovanja uz podršku za mlade koji se osamostaljuju, obezbjeđuje se djeci i omladini bez roditeljskog staranja kojima prestaje pravo na smještaj u ustanovi socijalne zaštite, odnosno hraniteljskoj porodici, kao i alternativni smještaj u ustanovi socijalne zaštite ili hraniteljskoj porodici, radi završetka redovnog školovanja i osposobljavanja za samostalan život.

Obezbijedeni su i personalni asistenti za lica sa invaliditetom, koji osobama sa invaliditetom pružaju podršku u kući, van kuće i prilikom obavljanja tekućih obaveza.

Na teritoriji Podgorice veoma važan dio usluga iz oblasti socijalne zaštite pruža Centar za socijalni rad koji sprovodi značajne aktivnosti u dijelu obezbjeđenja podrške mladima sa poremećajima u ponašanju, kao i omladini sa smetnjama i teškoćama u razvoju.

KULTURA

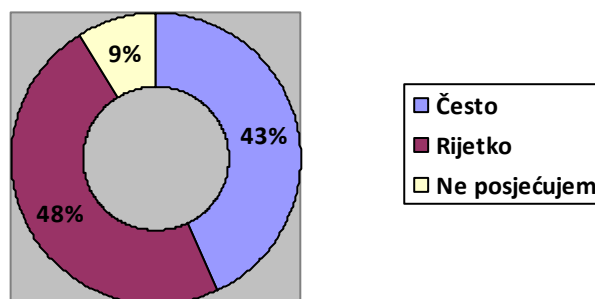
Imajući u vidu činjenicu da se u Podgorici tokom godine kontinuirano ostvaruju kulturni programi i sadržaji, u prethodnom periodu je realizovan značajan broj manifestacija koje su doprinijele razvoju kulturnog života grada i unapređenju turističke ponude. Aktivnostima ustanova kulture, afirmisane su nove kulturne vrijednosti i unaprijeđen kulturni život grada.

Pod okriljem gradskog Sekretarijata za kulturu i sport smješteno je više lokalnih ustanova kulture: JU Kulturno–informativni centar „Budo Tomović“, Gradsko pozorište, JU Muzeji i galerije Podgorice, Narodna biblioteka “Radosav Ljumović” i Kulturno-informativni centar “Zeta” u Golubovcima.

Krajem prošle godine je otvorena rekonstruisana kuća poznatog podgoričkog vajara Rista Stijovića, kojim je obezbijeden galerijski prostor površine 340 metara kvadratnih. Investicija je bila vrijedna 420.000 eura. U toku su značajne višemilionske investicije u nove objekte kulture: zgrada Gradskog pozorišta se užurbano gradi, dok se uskoro očekuje početak rada Muzičkog centra Crne Gore.

Uz značajan broj organizovanih manifestacija, od kojih je većina bila međunarodnog karaktera, imali smo priliku da po prvi put prisustvujemo Prazničnom pazaru na Trgu nezavisnosti, dok je ovogodišnji, peti po redu, Internacionalni sajam knjiga okupio rekordan broj izdavača i posjetilaca.

Priču o kulturi završavamo rezultatima ankete. Na pitanje “Koliko često posjećujete kulturne događaje u gradu?”, 43,8% ispitanih je reklo da to čini često, 48,1% rijetko i 8,1% da ne posjećuje ovu vrstu događaja. Zanimljivo je da bi 41,7% mladih voljelo vidjeti operu, da je 37,1% zadovoljno kulturnom ponudom grada, dok bi 21,2% željelo više rok koncerata i baleta

Grafikon 13. Intenzitet posjeta kulturnim događajima (Izvor: Anketa)

INSTITUCIONALNI I NORMATIVNI OKVIR LOKALNE OMLADINSKE POLITIKE

U okviru Glavnog grada Podgorice, Sekretarijat za lokalnu samoupravu vrši poslove uprave koji se, između ostalog, odnose na: pripremu lokalne strategije za mlade na osnovu prethodno utvrđenih stvarnih potreba mladih; pripremu godišnjeg plana ostvarivanja lokalnog akcionog plana za mlade; pripremu propisa o osnivanju lokalnog savjeta za mlade sa ciljem podsticanja i unapređenja razvoja omladinske politike, praćenja i evaluacije lokalne strategije za mlade i jačanja saradnje i unapređenja položaja mladih u Glavnom gradu.

Kancelarija za mlade koordinira, sprovodi i planira omladinsku politiku. Sarađuje sa nadležnim organom uprave Glavnog grada i nadležnim organima državne uprave radi obezbjeđivanja uslova za osnivanje omladinskih klubova, omladinskih centara, neformalnih grupa, info centara. Obezbjeđuje potpune i pravovremene informacije mladima o sprovođenju omladinske politike i njihovo objavljivanje na internet stranici Glavnog grada i društvenim mrežama Kancelarije. Kancelarija je u obavezi da pripremi izvještaj o sprovođenju omladinske politike na lokalnom nivou.

U Podgorici postoji i Omladinski centar, koji je otvoren 10. februara 2017.godine. Ministarstvo sporta i mladih, u saradnji sa Glavnim gradom i Sistemom Ujedinjenih nacija, otvorilo je prvi Omladinski centar u Podgorici. Omladinski centar je prije svega servis za mlade. Centar se u praksi pokazao kao savršeno mjesto za okupljanje mladih, njihovo kreativno izražavanje i promociju njihovog stvaralaštva.

MONITORING I EVALUACIJA

Za monitoring i evaluaciju Lokalnog akcionog plana za mlade 2020-2021. će biti zadužen organ nadležan za sprovođenje omladinske politike u našem glavnom gradu, a to je Sekretarijat za lokalnu samoupravu. Sekretarijat će i u narednom periodu, najviše putem Kancelarije za mlade, raditi na unapređenju lokalne omladinske politike, permanentno je usklađujući sa odrednicama ovog Lokalnog akcionog plana i potrebama mladih u Podgorici.

Sekretarijat za lokalnu samoupravu će raditi na intenziviranju međusektorske saradnje i pravovremene razmjene informacija sa svim partnerima, nosiocima različitih aktivnosti Plana, sa ciljem da se obezbijede svi potrebni uslovi za poboljšanje uslova života i razvoja mladih i povećanje njihove participacije u donošenju najznačajnijih odluka na lokalnom nivou.

Biće formirana Radna grupa za praćenje implementacije Lokalnog akcionog plana za mlade 2020-2021. koja će imati zadatak da sačini izvještaje o kvalitetu i dinamici realizacije svake pojedinačne aktivnosti predviđene Planom, osvrćući se na uspjeh realizacije, nosioce aktivnosti i način njihovog finansiranja.

U konačnom, stvoriće se kvalitetne pretpostavke da Sekretarijat za lokalnu samoupravu, shodno zakonskim odrednicama, izvijesti Ministarstvo sporta i mladih o aktivnostima Lokalnog akcionog plana za mlade 2020-2021. koje su sprovedene na teritoriji Glavnog grada Podgorica.

AKCIONI PLAN

2020-2021.

KLJUČNI ISHOD A. Mladi ostvaruju ekonomsku i socijalnu sigurnost kroz olakšan pristup tržištu rada i sticanje zapošljenja.

<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 1.Otklanjane barijera za pristup tržištu rada svim mladima	Organizovanje sajмова zapošljavanja u Glavnom gradu	- Održana najmanje 3 sajma zapošljavanja - Najmanje 1000 posjetilaca sajma	- Biro rada Podgorica - NVO - Studentski parlament	Ministarstvo prosvjete Budžet Glavnog grada Privrednici
	Organizovanje radionica za mlade o opisima poslova i pravima iz radnog odnosa	- Održano najmanje 6 radionica - Najmanje 60 učesnika	- Kancelarija za mlade - Biro rada Podgorica - NVO - Srednje škole	Zavod za zapošljavanje Škole NVO Kancelarija za mlade
	Izrada i dijeljenje brošure o radnim pravima	- Najmanje 1000 podijeljenih brošura o radnim pravima	- Kancelarija za mlade - NVO	Kancelaria za mlade
	Osposobljavanje za rad kod poslodavca	- Najmanje 100 mladih praktično osposobljeno za rad kod poslodavca	- Biro rada Podgorica	Zavod za zapošljavanje
	Osposobljavanje za samostalan rad	- Najmanje 100 mladih praktično osposobljeno za samostalan rad	- Biro rada Podgorica	Zavod za zapošljavanje
	Javni radovi	- Najmanje 50 mladih angažovano kroz javne radove	- Biro rada Podgorica	Zavod za zapošljavanje
	Stručno osposobljavanje visokoškolaca	- Najmanje 2000 mladih visokoškolaca koji su stručno osposobljeni za rad kroz Program za stručno osposobljavanje	- Biro rada Podgorica u saradnji sa Vladom Crne Gore i Upravom za kadrove	Vlada Crne Gore
	Organizovanje informativne kampanje o elektronskoj prijavi za sezonsko zapošljavanje	- Najmanje 6 održanih radionica i informativnih sesija	- Biro rada Podgorica	Zavod za zapošljavanje

	Informisanje srednjoškolaca o ponudi sezonskih poslova kroz posjete školama i flajere	<i>Najmanje 6 održanih javnih tribina i info dana Najmanje 1000 raspodijeljenih flajera</i>	- <i>Biro rada Podgorica</i>	<i>Zavod za zapošljavanje</i>
	Organizovanje obuka o mekim vještinama za mlade, sa posebnim akcentom na marginalizovane grupe	- <i>Najmanje 100 mladih koji su praktično obučeni za primjenu mekih vještina, broj mladih iz marginalnih grupa koji su praktično obučeni za primjenu mekih vještina</i>	- <i>Kancelarija za mlade</i> - <i>NVO sektor</i> - <i>Biro rada Podgorica</i> - <i>Biro za podršku biznis zajednici</i>	<i>Privredni sektor, budžet Glavnog grada, ZZZCG, budžet Crne Gore</i>
	Organizovanje zaštitnih radionica u saradnji sa izvođačima profesionalne rehabilitacije	- <i>Najmanje 20 mladih koji su prošli zaštitne radionice</i>	- <i>Ministarstvo rada i socijalnog staranja (Centar za profesionalnu rehabilitaciju)</i> - <i>Biro rada Podgorica</i>	<i>Budžet Crne Gore</i>
	Jačanje i promocija programa karijerne orijentacije u srednjim školama	- <i>Najmanje 1000 mladih koji su informisani o karijernoj orijentaciji</i> - <i>Najmanje 500 mladih koji su prošli karijerno savjetovanje</i>	- <i>Biro rada Podgorica</i> - <i>Srednje škole</i> - <i>NVO</i>	<i>Ministarstvo prosvjete ZZZCG</i>
	Promocija usluga Karijernog centra UCG među studentima	<i>Najmanje 1000 studenata koji su upoznati sa uslugama Karijernog centra Univerziteta Crne Gore</i>	- <i>Karijerni centar Univerziteta Crne Gore</i>	<i>Univerzitet Crne Gore</i>
	Mapiranje, osnivanje, osnaživanje i promocija studentskih zadruga	<i>Najmanje 500 studenata informisano o postojanju studentskih zadruga Angažovano najmanje 100 studenata</i>	<i>Studentski parlament</i>	<i>Univerzitet Crne Gore</i>
<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>

MJERA 2.Podrška razvoju preduzetništva mladih	Informisanje mladih o mogućnostima za mlade preduzetnike u Glavnom gradu kroz brošure, kampanju na društvenim mrežama, radionice, prezentacije i info dane	<i>Najmanje 1000 odštampanih i podijeljenih brošura za mlade potencijalne preduzetnike, najmanje 1000 informisanih mladih, održano najmanje 5 radionica, prezentacija i info dana o mogućnostima za mlade preduzetnike</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - Biro za ekonomski razvoj i preduzetništvo - NVO - Sekretarijat za preduzetništvo 	Sekretarijat za preduzetništvo
	Davanje bespovratnih grantova za započinjanje biznisa za mlade	<i>Najmanje 20 datih bespovratnih grantova</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Biro rada Podgorica 	Zavod za zapošljavanje
	Davanje kredita za preduzetništvo	<i>Najmanje 10 datih kredita za pokretanje biznisa mladim preduzetnicima</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Biro rada Podgorica - Sekretarijat za preduzetništvo 	Zavod za zapošljavanje Budžet Glavnog grada IRF
	Savjetovanje mladih za započinjanje i vođenje biznisa	<i>Najmanje 50 mladih savjetovanih za započinjanje i vođenje biznisa</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Biro za podršku biznis zajednici 	Budžet Glavnog grada
	Podrška novoosnovanim kompanijama koje su pokrenuli mladi kroz besplatno računovodstvo i refundaciju troškova osnivanja	<i>Najmanje 10 podrški start-up preduzećima koja su pokrenuli mladi</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Sekretarijat za preduzetništvo 	Budžet Glavnog grada
	Biznis inkubator/cooworking prostor za mlade	<i>Najmanje 5 mladih koji rade u biznis inkubatoru/cooworking prostoru za mlade</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Biro za podršku biznis zajednici - Sekretarijat za preduzetništvo 	Budžet Glavnog grada

	Obuke o preduzetništvu i preduzetničkim vještinama za mlade	<i>Najmanje 5 odrađenih obuka i najmanje 100 mladih na obukama</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - NVO - Srednje škole i fakulteti - Biro za podršku biznis zajednici 	<i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i>
	Davanje kredita mladim preduzetnicima/ama i poljoprivrednim proizvođačima	<i>Najmanje 2 data kredita mladim preduzetnicima i poljoprivrednim proizvođačima</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Sekretarijat za preduzetništvo 	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Organizovanje berzi preduzetničkih ideja	<i>Organizovana najmanje 1 berza preduzetničkih ideja</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Sekretarijat za preduzetništvo, - UDG, Fakulteti 	<i>Budžet Glavnog grada UDG, Ministastvo prosvjete, Privredni subjekti</i>
	Podrška preduzetničkim klubovima u srednjim školama	<i>Najmanje 3 date podrške (materijalne i/ili logističke) preduzetničkim klubovima u srednjim školama</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - Srednje škole - Sekretarijat za preduzetništvo 	<i>Budžet Glavnog grada Ministarstvo prosvjete</i>
	Sajam preduzetničkih ideja	<i>Organizovan najmanje 1 sajam preduzetničkih ideja</i>	<ul style="list-style-type: none"> - NVO - Sekretarijat za preduzetničkih ideja 	<i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i>
	Sajam učeničkog preduzetništva	<i>Organizovanje najmanje 1 sajma učeničkog preduzetništva</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - Srednje škole - Sekretarijat za preduzetničkih ideja 	<i>Budžet Glavnog grada</i>
<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 3. Popularizacija zanata među mladima	Organizovanje informativnih radionica o raznim zanatima	<i>Organizovano najmanje 5 radionica o zanatima</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - NVO sektor 	<i>Budžet Glavnog grada</i>

	Organizovanje „druženja“ sa zanatlijama u cilju predstavljanja i popularizacije zanata	<i>Organizovano najmanje 5 druženja</i>	- Kancelarija za mlade - NVO - Biro rada	<i>Budžet Glavnog grada</i>
KLJUČNI ISHOD B. Mladima je obezbijeđen pristup kvalitetnom obrazovanju				
<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 1. Promocija i podrška neformalnog i informalnog učenja	Istraživanje sa mladima o njihovim interesovanjima i potrebama vezano za neformalno i informalno obrazovanje	<i>Najmanje 1000 ispitanika, istraživanje</i>	- Kancelarija za mlade	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Unaprijeđenje i ostvarivanje dugoročne saradnje škola i fakulteta sa nevladinim organizacijama koje se bave neformalnim i informalnim obrazovanjem	<i>Najmanje 5 potpisanih memoranduma između NVO i škola i fakulteta</i>	- NVO sektor	<i>Budžet Crne Gore</i>
	Pravljenje info kutaka/punktova u školama i na fakultetima o prilikama za neformalno i informalno obrazovanje	<i>Formirano najmanje 10 info kutaka/punktova u školama i na fakultetima</i>	- Srednje škole i fakulteti u Podgorici - NVO sektor	<i>Budžet Crne Gore</i>
	Promocija prilika za neformalno i informalno obrazovanje u školama i na fakultetima kroz organizaciju info dana, promotivne materijale, kanale informisanja, omladinske klubove i sekcije itd.	<i>Organizovano najmanje 20 info dana, informisano najmanje 1000 mladih</i>	- Kancelarija za mlade - Srednje škole i fakulteti u Podgorici - NVO sektor	<i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i>

	Organizovanje sajмова fakulteta i studiranja u inostranstvu	<i>Organizovana najmanje 2 sajma fakulteta i studiranja u inostranstvu</i>	- Privredni subjekti - NVO	Budžet Crne Gore
	Podizanje ekološke svijesti mladih kroz radionice i akcije	<i>Održane najmanje 2 radionice Napravljena najmanje 1 ekološka akcija</i>	- NVO - Kancelarija za mlade	NVO Budžet Glavnog grada
Mjere iz nacionalne strategije za mlade	Aktivnost	Pokazatelj uspjeha	Odgovorni za realizaciju	Izvor finansiranja
MJERA 2. Promocija obrazovne mobilnosti mladih	Promocija Erasmus plus programa kroz radionice sa mladima	<i>Organizovano najmanje 10 radionica</i>	- Kancelarija za mlade - NVO sektor - Nacionalna kancelarija za Erasmus plus	Budžet Glavnog grada Univerzitet Crne Gore Budžet Crne Gore
	Promocija prilika za mobilnost mladih kroz info dane, putem info kutaka, flajera i radionica	<i>Najmanje 10 info dana, 10 radionica, informisano najmanje 1000 mladih</i>	- Kancelarija za mlade - NVO sektor	Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore
	Povećanje informisanosti mladih o postojanju info servisa Prilike za mlade koji vodi NVO Mladiinfo Montenegro, Kancelarije za međunarodnu saradnju UCG-a, Erazmus plus kancelarije u Crnoj Gori	<i>Najmanje 10 info dana, 10 radionica, informisano najmanje 1000 mladih</i>	- NVO sektor	NVO
MJERA 3. Omogućen pristup formalnom obrazovanju za sve mlade	Mapiranje obrazovnih institucija i istraživanje koje nijesu prilagođene osobama sa invaliditetom.	<i>Najmanje 10 mapiranih obrazovnih institucija</i>	- Kancelarija za mlade	Budžet Glavnog grada

	Pokretanje inicijative za prilagođavanje obrazovnih objekata osobama sa invaliditetom	<i>Pokrenuta najmanje 1 inicijativa</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - Srednje škole - Fakulteti 	<i>Budžet Glavnog grada Ministarstvo prosvjete</i>
	Organizovanje okruglog stola na temu prilagođavanja udžbenika i nastavnih materijala za osobe sa invaliditetom u saradnji sa relevantnim institucijama i civilnim sektorom	<i>Organizovan najmanje 1 okrugli sto</i>	<ul style="list-style-type: none"> - NVO sektor - Srednje škole - Fakulteti 	<i>Budžet Crne Gore NVO</i>
	Djelimične subvencije za gradski prevoz za srednjoškolce/ke	<i>Najmanje 100 subvencionisanih učenika</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Srednje škole 	<i>Budžet Crne Gore</i>
	Organizovanje dodatne edukacije nastavnog kadra za rad sa ranjivim grupama	<i>Održana najmanje 1 radionica za kadar koji radi sa ranjivim grupama</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo prosvjete - NVO sektor 	<i>Budžet Crne Gore</i>

KLJUČNI ISHOD C. Mladi su aktivni građani/ke uključeni, motivisani, proaktivni i učestvuju u procesima donošenja odluka, razvoja zajednice , u sumiranju politika i njihovog sprovođenja.

<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 1. Razvoj kulture učešća kod mladih	Istraživanje o participaciji mladih	<ul style="list-style-type: none"> - Ispitano najmanje 1000 mladih 	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - NVO sektor 	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Organizovanje promotivne kampanje sa ciljem podizanja svijesti mladih o potrebi, značaju i načinima učešća u procesima donošenja odluka i životu lokalne zajednice (društvene mreže, info dani,	<ul style="list-style-type: none"> - Najmanje 100 učesnika 	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - NVO sektor 	<i>Budžet Glavnog grada</i>

	prezentacije itd.)			
	Izrada animiranog filma/spota o ulogama lokalne samouprave i lokalnih javnih preduzeća u svrhu informisanja mladih	- <i>Napravljen film</i>	- <i>Kancelarija za mlade</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Organizovanje lokalnog omladinskog parlamenta - jednodnevni događaj u lokalnoj Skupštini	- <i>Organizovane 2 sjednice lokalnog omladinskog parlamenta</i>	- <i>Kancelarija za mlade</i> - <i>Skupština Glavnog grada</i> - <i>NVO sektor</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Konsultacije sa mladima o budžetu Glavnog grada - na fakultetima, srednjim školama, u Omladinskom centru	- <i>Organizovane najmanje 2 konsultacije</i>	- <i>Kancelarija za mlade</i> - <i>Sekretarijat za finansije</i> - <i>studentske organizacije i parlament</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>
<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 2. Promocija i razvoj volonterizma	Promocija volonterizma i prilika za volontiranje (info dani, društvene mreže, radionice itd.)	- <i>Održano najmanje 5 radionica, 3 info dana i najmanje 1 saja</i>	- <i>Kancelarija za mlade</i> - <i>NVO sektor</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Podrška volonterskim akcijama i manifestacijama	<i>Podržano najmanje 5 volonterskih akcija/manifestacija</i>	- <i>Sekretarijat za preduzetništvo</i> - <i>Kancelarija za mlade</i> - <i>NVOsektor</i> - <i>Biro za podršku biznis zajednici</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>
<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>

MJERA 3. Obezbjedivanje mehanizama za njegovanje aktivizma mladih	Osnivanje najmanje jednog omladinskog servisa u Glavnom gradu	<i>Osnovan najmanje 1 omladinski servis</i>	- Kancelarija za mlade - NVO sektor - Sekretarijat za preduzetništvo	Budžet Glavnog grada
	Podrška i promocija Omladinskog centra	<i>Organizovanje najmanje 10 događaja u Omladinskom centru</i>	- Ministarstvo sporta i mladih - Glavni grad	Budžet Crne Gore Budžet Glavnog grada

KLJUČNI ISHOD D. Mladi su dobrog zdravlja, bezbjedni, imaju pristup adekvatnom sistemu podrške za prelazak u odraslo doba i samorealizaciju, samosvjesni su, inovativni, pokazuju inicijativu i prihvataju različitosti

<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 1. Uspostavljanje efikasnih međusektorskih informativnosavjetodavnih servisa za mlade i roditelje	Mapiranje usluga zdravstvene i socijalne zaštite za mlade u Glavnom gradu	- <i>Napravljena evidencija usluga zdravstvene i socijalne zaštite</i>	- Kancelarija za mlade - Sekretarijat za socijalno staranje	Budžet Glavnog grada
	Promocija usluga zdravstvene i socijalne zaštite za mlade u Glavnom gradu putem društvenih mreža i brošure	- <i>Napravljena brošura i podijeljena najmanje 1000 mladih</i> - <i>Objavljeno najmanje 20 postova na društvenim mrežama</i>	- Kancelarija za mlade	Budžet Glavnog grada
	Organizovane nedelje besplatnog testiranja na HIV i AIDS	- <i>Testirano najmanje 10 osoba</i>	- NVO	NVO
	Unaprijediti uslugu stanovanje uz podršku	- <i>Najmanje 2 osobe koristile uslugu</i>	- Sekretarijat za socijalno staranje	Budžet Glavnog grada

	Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju	- Usluge centra koristilo najmanje 5 mladih	- Sekretarijat za socijalno staranje	Budžet Glavnog grada
	Usvajanje i implementacija Plana za društveno neprihvatljivo ponašanje djece i mladih	- Usvojen plan	- Sekretarijat za socijalno staranje	Budžet Glavnog grada
Mjere iz nacionalne strategije za mlade	Aktivnost	Pokazatelj uspjeha	Odgovorni za realizaciju	Izvor finansiranja
MJERA 2. Podrška psiho-fizičkom razvoju i očuvanju zdravlja mladih	Organizovanje radionica za mlade na teme: emocionalna inteligencija mladih i komunikacione vještine, vršnjačko nasilje, bezbjednost u saobraćaju, bezbjednost mladih, HIV/ADS, dijabetes, prevencija bolesti zavisnosti, reproduktivno zdravlje i druge teme od značaja za zdravlje mladih	Organizovano najmanje 10 radionica	- Kancelarija za mlade - Sekretarijat za socijalno staranje - NVO	Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore NVO
	Usluga prevoza "od vrata do vrata" za OSI	Obezbijeđeno jedno vozilo	- Sekretarijat za socijalno staranje - NVO	Budžet Glavnog grada
Mjere iz nacionalne strategije za mlade	Aktivnost	Pokazatelj uspjeha	Odgovorni za realizaciju	Izvor finansiranja
MJERA 3. Promocija i podrška sporta i zdravih stilova života kod mladih	Promocija alternativnih vidova prevoza kroz flajere i kampanju na društvenim mrežama	Napravljeno i podijeljeno najmanje 500 flajera i objavljeno najmanje 20 postova na društvenim mrežama	- Kancelarija za mlade - Sekretarijat za saobraćaj	Budžet Glavnog grada

	<p>Povećanje informisanosti mladih o sportskim manifestacijama u glavnom gradu (kroz sajt, društvene mreže, medije)</p>	<p><i>Napravljeno najmanje 50 objava o sportskim manifestacijama kroz sve medije</i></p>	<p>- Kancelarija za mlade - Sekretarijat za kulturu i sport - Ministarstvo sporta i mladih</p>	<p><i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i></p>
	<p>Podrška organizaciji sportskih manifestacija u Glavnom gradu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Međunarodni stonoteniski OSI turnir - Trofej Skadarsko jezero - Dan borbe protiv zavisnosti - Podgorički triatlon - Podgorički street basket 3 na 3 - Crnogorski višeboj - Majski rekreativni susreti - Međunarodno LEN prvenstvo u plivanju - Ajmo na Moraču - Seoske sportske igre - Memorijal Mladen Brajović - Royal kup - Pješaćenjem do zdravlja 	<p><i>Najmanje 100 mladih učestvovalo u sportskim manifestacijama</i></p>	<p>- Sekretarijat za kulturu i sport</p>	<p><i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Međunarodni dan studentskog sporta - Međunarodno košarkaško takmičenje u kolicima (OSI) - Atletski maraton - Ulična trka - Decembarski dani sporta i rekreacije - Karate KUP Oslobođenja Podgorice - Džudo KUP Oslobođenja Podgorice - Podgorica na snijegu - Međunarodna školska takmičenja - Ljetnji turnir u odbojci na pijesku - Specijalna olimpijada - Sportom protiv diskriminacije - Olimpijski dan - Prvenstvo srednjih škola - City games - Kamp perspektivnih			
--	--	--	--	--

	sportista Podgorice			
	Sufinansiranje sportskih subjekata sa teritorije Glavnog grada	<i>Sufinansirano najmanje 10 sportskih subjekata</i>	- Sekretarijat za kulturu i sport	<i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i>
	Podrška sportskim aktivnostima/akcijama/manifestacijama	<i>Podržano najmanje 3 aktivnosti, akcije i/ili manifestacije</i>	- NVO - Sekretarijat za kulturu i sport	<i>Budžet Glavnog grada</i>

KLJUČNI ISHOD E. Mladi imaju pristup kvalitetnim kulturnim sadržajima kao kreatori i konzumenti

<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 1. Podrška mladim kreatorima kulture	Podrška kulturnim manifestacijama u Glavnom gradu: <ul style="list-style-type: none"> - Underhill Fest - Podgorica Film Fest - Festival folklor - Podgorica Art Festival - Međunarodni festival lutkarstva - Džada Film Fest - Avi Fest - Dani gitare u Podgorici - Made in New York džaz festival - Festival "Odakle zovem" - Dan najboljih - DEUS - Podgoričko kulturno ljeto 	<ul style="list-style-type: none"> - najmanje 25 mladih uključeno kao kreatori kulturnih sadržaja - najmanje 2000 mladih uključeno kao konzumenti kulturnih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> - Sekretarijat za kulturu i sport - Ministarstvo kulture - NVO 	<i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i>

	Promocija kulturnih sadržaja u Glavnom gradu kroz medije, društvene mreže, flajere i postere	<i>Najmanje 50 medijskih objava u štampanoj i elektronskoj formi</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Sekretarijat za kulturu i sport - Kancelarija za mlade 	<i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i>
	Podrška kulturnom stvaralaštvu mladih	<i>Podržano najmanje 20 mladih</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Srednje škole i fakulteti u Podgorici - NVO sektor - Sekretarijat za kulturu i sport - Kancelarija za mlade - Ministarstvo kulture 	<i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i>
	Radionice na temu medijske pismenosti	<i>Održano najmanje 10 radionica Učestvovalo najmanje 100 mladih</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Srednje škole i fakulteti u Podgorici - NVO sektor - Sekretarijat za kulturu i sport - Kancelarija za mlade - Ministarstvo kulture 	<i>Budžet Glavnog grada Budžet Crne Gore</i>
<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 2. Obezbeđivanje jednakog pristupa kulturnim sadržajima za sve mlade	Istraživanje o sadržajima za aktivnu kulturnu participaciju mladih – horovi, sekcije, produkcija, street art, itd.	<i>Kreirana baza podataka o mogućnostima za aktivnu kulturnu participaciju mladih</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - Sekretarijat za kulturu i sport - NVO 	<i>Budžet Glavnog grada</i>

	Obezbjeđivanje benefita u vidu popusta na karte za kulturne manifestacije	<i>Najmanje 100 mladih koristilo benefite</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kancelarija za mlade - Srednje škole u Podgorici - NVO sektor - Sekretarijat za kulturu i sport 	<i>Budžet Glavnog grada</i>
--	---	---	--	-----------------------------

KLJUČNI ISHOD F. Uspostavljen je efikasan normativni i institucionalni okvir za sprovođenje omladinske politike.

<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 1. Jačanje kapaciteta Kancelarije za mlade za sprovođenje i monitoring omladinske politike	Monitoring realizacije LAPM-a i izrada izvještaja o implementaciji lokalne omladinske politike	<i>Kreiran godišnji izvještaj</i>	- Kancelarija za mlade	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Kreiranje i vođenje sajta kancelarije za mlade i profila na društvenim mrežama	<i>Sajt napravljen i ažuriran Ostvareno najmanje 7.000 posjetilaca sajta godišnje Najmanje 1.500 pratilaca na društvenim mrežama Najmanje 20 objava mjesečno</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Sekretarijat za kulturu i sport - Kancelarija za mlade 	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Promocija Kancelarije za mlade kroz flajere, banere, promo video spotove	<i>Napravljeno i podijeljeno najmanje 1000 flajere Napravljen najmanje 1 baner za Kancelariju za mlade - Napravljen najmanje 2 promotivna spota za Kancelariju za mlade</i>	- Kancelarija za mlade	<i>Budžet Glavnog grada</i>
<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 2. Unapređenje međuresorske i međusektorske saradnje	Organizovanje sastanaka predstavnika Kancelarije za mlade sa predstavnicima sekretarijata i lokalnih javnih institucija u cilju	<i>Održano najmanje 10 sastanaka</i>	- Kancelarija za mlade	<i>Budžet Glavnog grada</i>

	spvođenja, monitoringa i evaluacije LAPM-a			
	Organizovanje sastanaka predstavnika Kancelarije za mlade sa predstavnicima civilnog sektora i privrede u cilju sprovođenja, monitoringa i evaluacije LAPM-a	<i>Održano najmanje 8 sastanaka</i>	- <i>Kancelarija za mlade</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Osnivanje i funkcionisanje Lokalnog savjeta za mlade Glavnog grada	<i>Formiran Lokalni savjet za mlade, održana najmanje 4 sastanka Savjeta</i>	- <i>Sekretarijat za lokalnu samoupravu</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Formiranje Radne grupe za praćenje realizacije i evaluaciju LAPM-a	<i>Formirana Radna grupa</i>	- <i>Sekretarijat za lokalnu samoupravu</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>
<i>Mjere iz nacionalne strategije za mlade</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Pokazatelj uspjeha</i>	<i>Odgovorni za realizaciju</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
MJERA 3. Unapređenje informisanja mladih o omladinskoj politici	Promocija LAPM-a putem sajtova, društvenih mreža i kreiranja i dijeljena štampane verzije	- <i>LAPM postavljen na sajtu Glavnog grada i Kancelarije za mlade</i> - <i>Najmanje 10 obava o LAPM-u na društvenim mrežama</i> - <i>Ištampano najmanje 100 primjeraka LAPM-a</i>	- <i>Kancelarija za mlade</i> - <i>Srednje škole u Podgorici</i> - <i>NVO sektor</i> - <i>Sekretarijat za kulturu i sport</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>
	Organizovanje info dana i radionica u srednjim školama i fakultetima u cilju promovisanja mehanizama za učešće	<i>Organizovano najmanje 20 info dana i radionica</i>	- <i>Kancelarija za mlade</i>	<i>Budžet Glavnog grada</i>

IZVJEŠTAJ

o sprovedenoj javnoj raspravi o
Nacrtu Lokalnog akcionog plana za mlade Glavnog grada 2020-2021.

Gradonačelnik Glavnog grada je Zaključkom br. 01-031/19-9155 od 3.12.2019. godine utvrdio Nacrt Lokalnog akcionog plana za mlade Glavnog grada 2020-2021. i Program javne rasprave.

U skladu sa Programom, Nacrt je objavljen kao podlistak u dnevnom listu „Pobjeda“ i na internet sajtu Glavnog grada 4.12.2019. godine. Pored toga, neposredno je dostavljen odbornicima Skupštine Glavnog grada, mjesnim zajednicama Glavnog grada i nevladinom sektoru preko CRNVO.

Javna rasprava trajala je od 4.-19. decembra 2019. godine. Sproveli su je Sekretarijat za lokalnu samoupravu i Radna grupa za izradu Lokalnog akcionog plana za mlade Glavnog grada 2020-2021. U toku rasprave građanima i ostalim učesnicima data je mogućnost pisanog, elektronskog i usmenog izjašnjavanja i ocjenjivanja njene uspješnosti i kvaliteta putem evaluacionih listića.

Javna rasprava u elektronskoj formi organizovana je putem dostavljanja elektronskih primjedbi, predloga i sugestija građana i drugih učesnika na e-mail vladimir.rajcic@podgorica.me u toku cjelokupnog perioda predviđenog za javnu raspravu.

Javna rasprava u pisanoj formi organizovana je putem dostavljanja pisanih primjedbi, prijedloga i sugestija na adresu Glavni grad Podgorica, Njegoševa 13, zaključno sa danom okončanja javne rasprave.

Centralna javna rasprava u usmenoj formi održana je u sali zgrade Skupštine Glavnog grada 16. decembra 2019. godine sa početkom u 10 časova.

Na centralnoj javnoj raspravi bilo je 17 učesnika i 1 predstavnik medija.

Predstavnici predlagača bili su: Dragica Milačić, sekretarka Sekretarijata za lokalnu samoupravu, Vladimir Rajčić, koordinator Radne grupe za izradu Lokalnog akcionog plana za mlade Glavnog grada 2020-2021., kao i članice ove Radne grupe: Nikolina Mirotić (Kancelarija za mlade Glavnog grada), Milica Žugić (NVO Maldinfo Montenegro), Danijela Prelević (NVO Udruženje roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju), Snežana Zekić (Uprava policije), Mirjana Perović (Sekretarijat za preduzetništvo Glavnog grada), Jevrosima Pejović (ZZZCG) i Marija Gošović (JU Gimnazija "Slobodan Škerović").

Na početku centralne javne rasprave koordinator Radne grupe je upoznao je prisutne sa sadržinom i razlozima za donošenje Lokalnog akcionog plana za mlade 2020-2021., načinima i rokovima davanja primjedbi, predloga i sugestija.

PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE

1. NVO Udruženje za evropske politike i prakse PAX Podgorica - POVEĆATI DOSTUPNOST INFORMACIJA O SLOBODNIM RADNIM MJESTIMA - Anketa sprovedena u okviru izrade Nacrta Lokalnog akcionog plana za mlade 2020-2021. pokazuje da većina ispitanika ima interesovanje za zaposlenje, ali da veliki broj njih nikada nije imao radni angažman sezonskog tipa.

Najčešći razlog za ovakvu situaciju je što mladi nisu dovoljno ili nisu uopšte informisani o slobodnim radnim mjestima.

Da bi se prevazišla ova prepreka, predlažemo da Glavni grad, s obzirom da mladi najčešće koriste Internet za obavještavanje o njima važnim stvarima, na svom sajtu ili na društvenim mrežama učini dostupnim informacije o poslovima koji su namijenjeni mladim ljudima, a posebno sezonskim, na koji bi se oni mogli prijaviti i eventualno zasnovati radni odnos.

Stav predlagača: Saglasni sa sugestijom. Kroz aktivnosti definisane planom pružiće se veći stepen informisanosti mladih o mogućnostima sezonskog zaposlenja, a Kancelarija za mlade će putem Internet kanala pružati dodatne informacije o ponudi radnih mjesta.

2. NVO Udruženje za evropske politike i prakse PAX Podgorica - POVEĆATI DOSTUPNOST INFORMACIJA O MOGUĆNOSTIMA NEFORMALNOG OBRAZOVANJA - Neformalno obrazovanje i vannastavne aktivnosti su jako važne za razvoj, napredovanje i usavršavanje mladih ljudi. Sprovedena anketa pokazala je da postoji značajno interesovanje za raznim vidovima neformalnog obrazovanja i to, prije svega, za strane jezike, zanate i programiranje.

Bila bi velika olakšica za mlade ljude, posebno one u srednjim školama i one koji tek započinju fakultetsko školovanje, da na jednom mjestu mogu pronaći sve informacije o obukama, radionicama, seminarima i školama koje im mogu biti od koristi za sticanje novih znanja i vještina.

U ovom poslu službe Glavnog grada bi mogle imati veliku pomoć i podršku drugih institucija, ali i od nevladinog sektora koji prednjači u organizaciji ovakvih aktivnosti.

Stav predlagača: Predlagač je u potpunosti saglasan sa komentarom. Niz aktivnosti koji se odnose na obrazovanje a sastavni su dio Lokalnog akcionog plana za mlade Glavnog grada 2020-2021. predviđaju saradnju lokalne samouprave sa drugim institucijama i civilnim sektorom, sve u cilju podizanja svijesti o važnosti neformalnog obrazovanja i nivoa informisanosti o njegovoj dostupnosti.

3. NVO Udruženje za evropske politike i prakse PAX Podgorica - NEDOSTATAK ISTRAŽIVANJA O ZDRAVLJU MLADIH - Zdravlje mladih Podgoričana mora biti u vrhu prioriteta onih koji se bave omladinskom politikom u Glavnom gradu. Ovo je posebno važno iz razloga što je u pomenutoj anketi značajan broj ispitanika izjavio da nije ili da se ne sjeća da je

učestvovao u bilo kakvoj vrsti istraživanja o zdravlju mladih, te da o reproduktivnom zdravlju i radu savjetovališta za mlade znaju veoma malo.

U informatičkoj eri, kada su sve informacije dostupne na klik, nedopustivo je da naši mladi ljudi nisu upoznati sa zdravstvenim problemima sa kojima se u tom dobu mogu sresti, kao što su HIV/AIDS, hepatitis i druge opasne bolesti.

Nadležni u Glavnom gradu mogu u saradnji sa zdravstvenim ustanovama, prije svih, sa Domom zdravlja Podgorica, učiniti dostupnim ove informacije kako na svom zvaničnom sajtu i preko društvenih mreža, tako i preko konkretnih akcija, predavanja i radionica o načinu prenošenja ovih bolesti i svim problemima koje mogu izazvati, kao i preko dijeljenja promotivnog materijala koji bi pratila jasna poruka o opasnostima koje prati nedovoljna briga o zdravlju.

I u ovom poslu važan partner Glavnog grada mogu biti nevladine organizacije, posebno one koje kao svoje prioritete prepoznaju zdravlje mladih i koje bi, kroz svoje aktivnosti (kao što su npr. obilježavanje svjetskih dana borbe protiv određenih bolesti i slično) doprinijele podizanju svijesti o značaju zdravlja za mlade Podgoričane.

Stav predlagača: Predlagač je saglasan sa sugestijom. Sekretarijat za socijalno staranje, Kancelarija za mlade i NVO sektor su ovim planom predviđeni kao nosioci aktivnosti koje se odnose na promociju usluga zdravstvene i socijalne zaštite i organizovanje radionica za mlade čije će teme, između ostalog biti, i bolesti poput HIV/AIDS-a, dijabetesa i slično.

4. NVO Udruženje za evropske politike i prakse PAX Podgorica - **POTREBNO JE PREDUZETI AKTIVNOSTI U CILJU PODSTICANJA VOLONTERIZMA KOD MLADIH PODGORIČANA** - Participacija u društvenim aktivnostima nije nešto što previše privlači pažnju mladih ljudi u Podgorici. Naime, rezultati sprovedenog istraživanja Glavnog grada pokazuju da polovina ispitanika ne pokazuje interesovanje za rad u volonterskim i omladinskim klubovima ili nema informacije o njima.

Ovakvo stanje je potrebno mijenjati jer volonterizam nije samo kratkotrajna aktivnost koja se radi zbog nekog ličnog interesa ili cilja, već način života onih koji su se opredijelili da na neki način pomognu zajednici u kojoj žive.

U tom smislu, bilo bi korisno afirmisati i podstaći volonterske akcije Crvenog krsta, Doma zdravlja Podgorica i drugih zdravstvenih ustanova u Glavnom gradu, kao i nevladinih organizacija koje se bave promovisanjem zdravlja i usvajanja zdravih stilova života.

Kada je riječ o tome, važne su i razne sekcije koje postoje u okviru osnovnih i srednjih škola, kao npr. recitovanje, gluma, plivanje, šah, psihologija, matematika i druge. U školama u kojima su ovakve aktivnosti deficitarne, Glavni grad bi mogao pomoći da one zažive.

Stav predlagača: Sugestija se djelimično prihvata. Ovim planom je predviđen niz aktivnosti koje se odnose na podizanje svijesti o značaju volonterizma kod mladih ljudi. Kroz te aktivnosti će

zasigurno biti i onih koje će se realizovati u saradnji sa školama, pri čemu su kao glavni nosioci označeni Kancelarija za mlade, NVO sektor, Skupština Glavnog grada i studentske organizacije. Deficitarne aktivnosti u školama će biti pomognute u skladu sa mogućnostima, ali one su primarno predmet realizacije aktivnosti koje sprovode same škole, odnosno, Ministarstvo prosvjete.

5. NVO Udruženje za evropske politike i prakse PAX Podgorica - PODSTAĆI MLADE LJUDE DA MANJE VREMENA PROVODE NA INTERNETU I U UGOSTITELJSKIM OBJEKTIMA - Podaci iz Lokalnog akcionog plana za mlade u Podgorici za period 2020-2021. govore da je u 2019. godini kod mladih u Glavnom gradu evidentirana veća upotreba alkohola, a povećano je i učešće u igrama na sreću.

Istraživanje koje je sprovedla NVO "Juventas" ukazalo je na zabrinjavajuću činjenicu da veliki procenat mladih Podgoričana dobar dio slobodnog vremena provodi na internetu ili družeći se sa vršnjacima u ugostiteljskim objektima. Svjedoci smo da se to često završava prekomjernom upotrebom alkoholnih proizvoda.

Osim toga, učenici srednjih, pa i osnovnih škola sve više odlaze u kladionice, pa čak i u kazina gdje okušavaju svoju sreću, što je pojava protiv koje se cijelo društvo mora boriti.

Ovi rezultati moraju zabrinuti nadležne u Glavnom gradu jer pokazuju da je potrebna veća orijentacija mladih prema sportu, kulturnim, rekreativnim i naučnim aktivnostima, koje su bitne za izgradnju i očuvanje psiho-fizičkog zdravlja građana.

Glavni grad mora još ulagati u izgradnju sportske infrastrukture, kao i što češću organizaciju sportskih, društvenih i kulturnih dešavanja koja bi ispunila slobodno vrijeme mladih ljudi.

Stav predlagača: Predlagač je saglasan sa komentarom. Ovim Lokalnim akcionim planom je predviđen niz aktivnosti usmjerenih u pravcu organizacije sportskih i kulturnih manifestacija dok se Strateškim planom razvoja Glavnog grada u narednih pet godina predviđaju značajna ulaganja na polju razvoja sportske infrastrukture.

6. NVO Udruženje za evropske politike i prakse PAX Podgorica - POBOLJŠATI DRUŠTVENU PARTICIPACIJU OSOBA SA INVALIDITETOM - Fizičke barijere koje predstavljaju veliki problem osobama sa invaliditetom još uvijek postoje u nekim javnim institucijama, pa čak i obrazovnim ustanovama, čime se ovim osobama uskraćuje pravo na slobodan izbor obrazovanja.

Potrebno je imati precizne podatke o tome koliki broj osoba sa invaliditetom na nivou Glavnog grada još uvijek nema utvrđen procenat invaliditeta, te koliko osoba sa invaliditetom iz razloga propuštanja da se utvrdi procenat invaliditeta još uvijek nema asistenta u radu.

Poznato je da na nivou države ne postoji baza podataka o broju lica koja su djelimično ili potpuno lišena poslovne sposobnosti zbog tjelesnih mana ili duševnih oboljenja, pa se postavlja pitanje da li će Glavni grad sa ostalim nadležnim institucijama uraditi takvu bazu za teritoriju Podgorice.

Takođe, neophodno je uspostaviti evidenciju poslodavaca koji ne plaćaju posebne doprinose zbog nezapošljavanja osoba sa invaliditetom, kao i podatke o tome koliko poslodavaca je do danas sankcionisano po tomo osnovu. Glavni grad bi u saradnji sa socijalnim službama, Zavodom za zapošljavanje i ostalim nadležnim organima mogao da kreira takvu evidenciju, čime bi se jasno pokazala volja da se ovom pitanju posveti neophodna pažnja.

Na ovaj način dobile bi se preciznije informacije o prisutnosti i vidljivosti osoba sa invaliditetom u Glavnom gradu, te bi se jasnije mogli sagledavati njihovi problemi i kreirati politike koje im idu u korist.

Stav predlagača: Predlagač je saglasan sa sugestijom. Ovim Lokalnim akcionim planom su predviđene aktivnosti koje se odnose na povećanje pristupačnosti obrazovnih institucija i nastavnih programa osobama sa invaliditetom. Takođe, ovim dokumentom se predviđaju i druge aktivnosti koje se odnose na profesionalnu rehabilitaciju i poboljšanje prevoza naših sugrađana koji pripadaju populaciji OSI. Sekretarijat za socijalno staranje će i u narednom periodu, vodeći računa o nadležnostima koje mu pripadaju, ulagati napore da, u partnerskom odnosu sa ostalim institucijama i nevladinim organizacijama koje djeluju u oblasti socijalne politike, obezbijedi bolje uslove života i rada u našem gradu za sve osobe sa invaliditetom.

Tokom javne rasprave popunjeno je 15 evaluacionih listića za ocjenu kvaliteta i uspješnosti javne rasprave.

Prosječna ocjena kvaliteta javne rasprave na skali od 1 do 5 bila je 4.80, koliko je iznosila i prosječna ocjena uspješnosti.

Koordinator Radne grupe

Vladimir Rajčić

Podgorica, 24. decembar 2019. godine